

Državni izpitni center

M 0 5 1 1 0 3 1 4

SPOMLADANSKI ROK

SLOVENŠČINA

==== Izpitna pola 2 ====

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 1. junij 2005

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

Splošna navodila

Polovičnih točk ni.

Kandidat dobi točko za jezik samo, če so vsi odgovori v nalogi **vsebinsko** in **jezikovno** pravilni. Vsebinsko napačen in jezikovno pravilen odgovor je 0 točk.

Če točkovanje v posamezni nalogi ni posebej razčlenjeno (1 + 1 ...), velja pravilo »vse ali nič«. Neupoštevanje navodil (npr. obkrožitev večjega števila odgovorov od predpisanega) se točkuje z 0 točkami.

1. Evald Flisar
bralec/bralci časopisa Delo/Dela
(televizijska/-i) oddaja/kviz *Lepo je biti milijonar*/sodelovanje/nastop/težavnost vprašanj v oddaji *Lepo je biti milijonar*/kakovost oddaje *Lepo je biti milijonar* ...
(1 + 1 + 1) **3 točke**

2. *Po smislu, npr.:* Pisca je spodbudilo vabilo pisateljem, naj se udeležijo (posebne) oddaje/kviza (*Lepo je biti milijonar*).
(Do 2 točki za odgovor, v katerem sta navedena vsaj dva izmed ključnih pojmov **vabilo/ponudba članom društva pisateljev/pisateljem, oddaja Lepo je biti milijonar, POP TV**; 1 točka za jezikovno pravilnost.) **3 točke**

3. č) **2 točki**

4. NE
NE
NE
DA
DA
NE
(1 točka za 3 pravilne odgovore, 2 točki za 4 pravilne odgovore, 3 točke za 5 pravilnih odgovorov, 4 točke za 6 pravilnih odgovorov.) **4 točke**

5. *Po smislu, npr.:*
 3. odstavek: Kako uspešen bi bil ob začetnih vprašanjih/vprašanjih za 50000 tolarjev Aleš Debeljak/kandidat?/Ali bi Aleš Debeljak uspešno prestal prvih pet vprašanj na kvizu?/Bi Aleš Debeljak zmogel odgovoriti na začetna vprašanja?/Katero pomoč bi iskal kandidat/Aleš Debeljak, ko bi bil na stolu v oddaji?
 4. odstavek: Kako bi se Aleš Debeljak vedel ob vprašanju za milijon tolarjev/ob vprašanju, povezanem s književnostjo/romanom *Vojna in mir*?/Kakšna bi bila reakcija Aleša Debeljaka/njegova reakcija ob preprostem vprašanju za milijon tolarjev/zastavljenem/zadnjem vprašanju?/Kako bi Aleš Debeljak odgovarjal na njemu logično vprašanje/vprašanje z njegovega področja? /Kakšna je težavnost vprašanja za milijon tolarjev?/Ali so vprašanja na lestvici res razvrščena po težavnosti?

Delni odgovor za 1 točko: Ali bi Aleš Debeljak **znal** odgovoriti na vprašanje za milijon tolarjev?

(Popolnoma ustrezen odgovor mora vsebovati bodisi spraševanje po Debeljakovem/kandidatovem/pisateljevem **vedenju/odzivanju/ravnanju** ob vprašanju za milijon tolarjev oziroma iz književnosti ali pa spraševanje **po težavnosti** vprašanja za milijon tolarjev oziroma iz književnosti.)

(2 + 2 točki za temo vsakega odstavka,
1 + 1 točka za pravilno vprašalno poved;
1 točka za vprašalno poved, če je za vsebino dobil vsaj 1 točko.)

6 točk

6. dejstvo
dejstvo
sodba
sodba

(1 + 1 + 1 + 1)

4 točke

7. 1
1
3
2
4
1

(1 točka za 4 pravilne odgovore, 2 točki za 5 pravilnih odgovorov, 3 točke za 6 pravilnih odgovorov.)

3 točke

8. *Po smislu, npr.:*

a) Pisec meni, da vprašanja niso razvrščena ustrezno/da so vprašanja, na katera bi moral znati vsak odgovoriti, vredna milijon tolarjev, namesto da bi bila uvrščena na začetek/da so lažja vprašanja na lestvici vprašanj bolj proti koncu./Sporočevalec meni, da vprašanja pri kvizu niso razvrščena po težavnosti in da njihova razvrstitev kaže na nepravilno zaporedje naših vrednot, saj je zelo znano literarno delo previsoko na lestvici vprašanj./To, da je eno najznamenitejših literarnih del (Vojna in mir) vredno milijon tolarjev, je tragičen dokaz za popolno inverzijo vrednot v našem svetu.

(1 + 1 za smiselno in jezikovno pravilno pojasnilo.)

b) Neustrezno se mu zdi, da sestavljanci nikdar ne zastavljajo vprašanj, povezanih s slovensko književnostjo./Tvorec/Évald Flisar/avtor meni, da bi se morali sestavljanci vprašanj spomniti tudi na slovensko literaturo/dela slovenskih pisateljev/da sestavljanci vprašanj ne poznajo slovenske literature, saj se vprašanja na to temo v kvizu ne pojavljajo./da bi namesto vabila slovenskih pisateljev sestavljanci vprašanj v kviz morali uvrstiti vprašanja iz slovenske književnosti/da imajo sestavljanci vprašanj odklonilen odnos do slovenske književnosti, ker nikoli ne postavljajo vprašanj o njej./Avtorju se zdi neprimerno, da se še ni pojavilo vprašanje o domači literaturi, saj to sodi v splošno razgledanost vsakega Slovenca.

Neustrezno:

Sporočevalec meni, da sestavljanci vprašanj zanemarjajo slovensko književnost, saj so se do sedaj vprašanja o književnosti nanašala večinoma na svetovno literaturo./Sestavljanci v vprašanja vedno vstavljajo tuje avtorje in njihova dela, pozabljajo pa, da obstajajo tudi slovenski pisatelji in njihova dela, katera bi lahko včasih prav tako uporabili za vprašanja. / **Rad bi**, da bi sestavljanci vprašanj poleg slovenskih pisateljev opazili tudi slovenska dela. (*gre za željo, ne za mnenje o odnosu sestavljalcev do ...*) / Sestavljanci vprašanj, ki bi se nanašala na slovensko književnost, ne vključujejo v oddajo. (*gre za predstavitev dejstva in ne mnenja/sodbe o odnosu sestavljalcev do ...*) / Citiranje dela odstavka/povedi iz besedila → v navodilu se pričakuje **povzemanje**.

(1 + 1 za smiselno in jezikovno pravilno pojasnilo.)

4 točke

9. javno
enogovorno
zapisano
komentar
(1 točka za 3 pravilne odgovore, 2 točki za 4 pravilne odgovore.) **2 točki**
10. pripovedovanje
utemeljevanje/razlaganje
(2 + 2) **4 točke**
11. zaslon
zaseben/oseben/notranji
prepričan/gotov/samozavesten
popoln/celoten/dokončen/celosten
vodilni/vodstveni delavec/ravnatelj/upravitelj/vodja/voditelj/vodja
poslov/poslovodja/poslovnež/zastopnik (npr. pevca/športnika)
področje/območje
sramota/osramotitev/osmešitev/osmešenje/polomija
oseben/pristranski
(1 točka za 2 ali 3 sobesedilno ustrezne sopomenke, 2 točki za 4 ali 5 ustreznih sopomenk, 3 točke za 6 ali 7 ustreznih sopomenk, 4 točke za 8 ustreznih sopomenk.) **4 točke**
12. sposojenke **2 točki**
13. nista
teh., kem.
(Upošteva se tudi zapis kvalifikatorja s celo besedo.)
(1 + 1 + 1) **3 točke**
14. *Po smislu, npr.:*
- lotiti se nečesa, pri čemer ne moreš uspeti/bit vnaprej obsojen na neuspeh/podati se v brezupen položaj/v naprej določen poraz/tja, kjer veš, da ne boš uspel/poskusiti doseči nemogoče/truditi se zaman/nadaljevati igro brez možnosti za zmago
Napačno:
nepotreben boj, predati se ...
 - položaj/stanje/razmere bi se izboljšal/-o/-e/bilo bi vse lažje/vprašanja bi postala jasnejša/na vprašanja bi znal vedno bolje odgovoriti/težavnost bi se zmanjšala
Napačno:
Milijonarsko vzdušje bi se med vzponom po lestvici jasnilo/bližanje cilju/milijoni bi bili med vzponom po lestvici vse bliže ...
- (Vrednotimo vsebinsko ustreznost – ustrezni so zapisi v obliki besed, besednih zvez, stavkov ali povedi.)*
(2 + 2) **4 točke**

15. DA

Po smislu, npr.: Gre za publicistično besedilo, v besedilih te vrste pa se pisci/novinarji pogosto razkrivajo/besedila te vrste pa so po navadi subjektivna/v besedilih te vrste pa pisci pogosto uporabljajo metafore/take izraze./Ker gre za komentar, ki je **subjektiven in namenjen širši javnosti**, tvorec lahko uporabi metaforične izraze./V **publicističnem besedilu** je potrebna **živost in zanimivost**, ki bralca pritegne, še posebej zato, ker se to pričakuje tudi od rubrike Literarna obrekovalnica./**Delo** berejo večinoma razgledani bralci, ki gotovo razumejo metaforično rabo njegovih izrazov.

(1 točka za ustrezno obkrožitev; 2 točki za utemeljitev, v kateri je pojasnjeno, da je besedilo:

- publicistično besedilo/da ga je napisal novinar/da je namenjeno najširši javnosti/da je namenjeno bralcem Dela;
- ter pojasnjeno, da je za tovrstna besedila značilna subjektivnost/razkrivanje pisca / raba metafor / da gre za razumljive metafore oziroma da so bralci razgledani / da je bilo objavljeno v rubriki Literarna obrekovalnica;

1 točka za jezikovno pravilnost ustrezne utemeljitve, če je za vsebino dobil vsaj 1 točko.)
4 točke

16. malo/začeti dvomiti/dvomiti za kratek čas/trenutek sestavljanje
tisti/ta, ki se plazi/kdor/kar se plazi izpeljevanje/izpeljava

(1 + 1 + 1 + 1)

4 točke

17.

Beseda	Besedna vrsta	Pomen
celó	členek	Po smislu, npr.: ne samo vse drugo, ampak tudi to/tudi/ poudarjanje/izpostavljanje mnenja
célo	pridevniška beseda/pridevniški zaimek	Po smislu, npr.: ne samo del oddaje/celotno/vso (oddajo)/ves čas/cel čas trajanja/od začetka do konca/časovna dolžina/izraža čas/trajanje

(1 + 1 + 1 + 1)

4 točke

18.

Posebnost	Samostalnik
podaljševanje z -ov-	sin/sinovi
podaljševanje s -t-	oče/očetje
izpadanje neobstojnega samoglasnika	mojster/mojstra / kazen/kazni
končnica -u v rodilniku ednine	mir/miru / sin/sinu

(Upošteva se zapis ustreznega samostalnika v kateri koli obliki. Izpis celotnih naslovov namesto posameznih samostalnikov ni ustrezen; če sta za posamezno posebnost navedena pravilen in napačen primer, se rešitev ne upošteva.)

(1 + 1 + 1 + 1)

4 točke

19. povedniku
pogojniku

Po smislu, npr.: V prvem odstavku pisec pripoveduje o nečem, kar se je zgodilo/ o preteklem dogodku, v tretjem pa razmišlja o tem, kar bi se morda lahko zgodilo/predpostavlja/predvideva možnost/postavlja hipotezo.

(1 + 1 točka za pravilno podčrtavo;

1 + 1 točka za utemeljitev, v kateri je pojasnjena raba glagolskega naklona v 1.

in 3. odstavku; 1 točka za jezikovno pravilnost ene povedi, če je za vsebino dobil vsaj 1 točko.)

(Če kandidat utemeljuje rabo pogojnika za oba odstavka, dobi 1 točko za pojasnilo rabe glagolske oblike v 3. odstavku, npr.: V 1. in 3. odstavku prevladuje pogojnik, saj se stvari, predstavljene v dveh odstavkih, niso zgodile, ampak gre za premišljevanje, kaj bi se zgodilo, če bi pisatelji nastopili v kvizu.)

5 točk

20. Člani pisateljskega društva, udeležite se oddaje *Lepo je biti milijonar* in prispevajte denar v dobrodelne namene!/. / Člani pisateljskega društva, (ali) se ne bi udeležili oddaje *Lepo je biti milijonar* in prispevali denar v dobrodelne namene? / Člani pisateljskega društva, (ali) bi se udeležili oddaje *Lepo je biti milijonar* in prispevali denar v dobrodelne namene? / Člani pisateljskega društva se udeležite oddaje *Lepo je biti milijonar* in prispevajte denar v dobrodelne namene. / Člani društva pisateljev naj se udeležijo oddaje *Lepo je biti milijonar* in prispevajo denar v dobrodelne namene.

(1 točka za smiselno poved, 1 + 1 točka za glagola v ustrezni obliki – velelniku ali pogojniku, 1 točka za jezikovno pravilnost.)

(Če kandidat dane besede/besedne zveze uporabi v odvisniku ali če doda besedo/besedno zvezo, dobi 1 točko za smiselno poved in 1 točko za ustrezno rabo glagolov.)

4 točke

21. da se bom moral tej priložnosti odpovedati
da možje in žene peresa storimo kaj koristnega

(2 + 2)

4 točke

22. s premim govorom

Ali bi Aleš Debeljak zamrznil v pokončno držo suverene gotovosti in ustrelil, da je A zadnji odgovor, ali pa bi mladega Jonasa vprašal, ali/če se norčuje iz njega?

(1 točka za pravilno izbiro načina poročanega govora;

1 + 1 točka za preoblikovanje premega govora v odvisni govor;

1 točka za ohranitev vseh podatkov;

1 točka za jezikovno pravilnost pomensko v celoti ustreznega odgovora.)

5 točk

23. je zamrznil je zasijal je uganil
je podvomil je slišal je odgovoril

(1 točka za 2 ali 3 pravilne odgovore, 2 točki za 4 ali 5 pravilnih odgovorov, 3 točke za 6 pravilnih odgovorov.)

3 točke

24. *Po smislu, npr.:*

za Boštjanovim nasmeškom stoji denar (in ne kaj drugega/znanje)/je denar najpomembnejši/edina pomembna stvar/edini cilj takih oddaj/glavni razlog za vse; Boštjan/voditelj tekmovalcev ne obravnava enakovredno/voditelj je do tekmovalcev pokroviteljski/voditelj se vede, kot da vse ve/voditelj na tekmovalce gleda pokroviteljsko/voditeljev nasmeš ni spodbuden/da je Boštjanov nasmešek vzvišen, ne pa drugačen

(2 + 2)

4 točke

25. DA

S/
S + S

(1 točka za obkrožitev DA, 2 točki za grafični prikaz.)

3 točke

26. ni ustrezna

Po smislu, npr.: Raba črkovnih oznak ni ustrezna, saj ni v skladu s slovensko abecedo/saj slovenska abeceda pozna tudi črke za šumevce/črko č.

ALI

ustrezna

Po smislu, npr.: Ker oddaja ni slovenskega izvora, zato uporabljajo črko d namesto č./ Raba je ustrezna, saj tako posnema kviz in rabo vprašanj v njem.

(2 točki za ustrezno podčrtavo in utemeljitev, 1 točka za jezikovno pravilnost smiselne utemeljitve; 0 točk za samo podčrtavo.)

3 točke

27. Zgled.

(Mitja Kovač)
POP TV
Kranjčeva 27
1000 Ljubljana

(V Ljubljani, 16. maja 2005)

Evald Flisar
Dunajska 5
1000 Ljubljana

VABILO

Spoštovani gospod Evald Flisar!

Ustvarjalci oddaje Lepo je biti milijonar smo sklenili, da ponovno razmislimo o zasnovi našega kviza in o tem, kako bi ga lahko še izboljšali.

K temu nas je spodbudil tudi vaš članek *Vprašanje za milijon tolarjev*, ki je bil 10. novembra 2003 objavljen v časopisu Delo. V njem ste o naših vprašanjih med drugim zapisali, da »niso ne znanje ne splošna razgledanost, ampak raznorodna zbirka naključno in subjektivno izbrskanih leksikografskih podatkov«. Ker menimo, da bi lahko s svojimi nasveti precej prispevali k izboljšanju naše oddaje, Vas vabimo na posvet o oddaji. Ta bo 25. maja ob 11. uri v prostorih naše televizije.

Upam, da se nam boste lahko pridružili, do takrat pa Vas lepo pozdravljam.

(Mitja Kovač)
Mitja Kovač,
urednik

(Ljubljana, 16. 5. 2005)

Členjenost besedila: do 6 točk

- *tvorčev naslov, naslovnikov naslov, datum, ime besedilne vrste, ogovor, podpis (1 točka za vsak pravilni element na ustreznem mestu.)*

Vsebina besedila: do 10 točk

- *razlog za pisanje (načrtovani posvet, namen posveta/razlogi za posvet) do 2 točki*
- *sklicevanje na članek (naslov članka, kje in kdaj je bil objavljen) do 2 točki*
- *vsebinsko smiselno citiranje piščevih besed 2 točki*
- *izrek vabila in utemeljitev (zakaj/čemu na posvet vabijo naslovnika) do 3 točke*
- *pozdrav/spoštljiv zaključek 1 točka*

Slogovna ustreznost: do 4 točke

- *jedratost (ločitev bistvenega od nebistvenega) in natančnost (npr. pri navajanju kraja in datuma posveta)*
 - *ustreznost (npr. prevladujoče objektivno ubeseditveno stališče, vikanje)*
 - *koherenca (jasno izražanje logičnih razmerij, ustrezna pomenska povezanost povedi)*
 - *kohezija (uporaba ustreznih sredstev za izražanje ponovljenega podatka ...)*
- (Če navede dnevni red posveta, to ni zastranitev.)

Jezikovna pravilnost: do 4 točke

(Za vsako napako se odbije 1 točka, do 0. Številka, npr. 2005, se šteje kot ena beseda.)

Upoštevanje obsega: do 1 točka

(Za odmik več kot 15 besed se točka odbije.)

25 točk